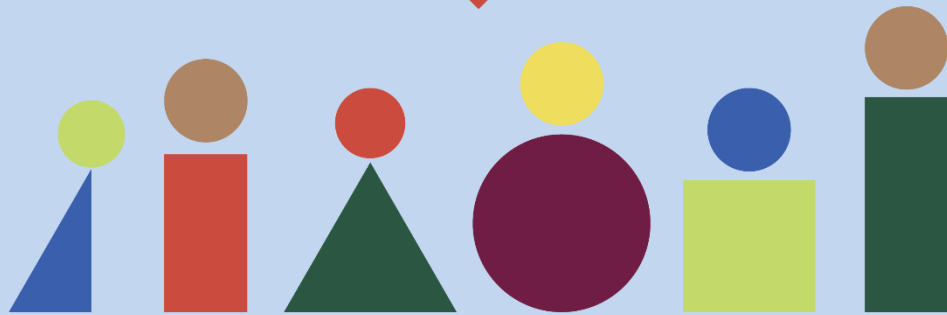

Frivillighet

Frivillighetsplan Moss kommune

2025-2028

Vedtatt i kommunestyret i juni 2025

Sammendrag

Frivillighetsplanen for Moss kommune 2025-2028 er utarbeidet for å fremme mer samarbeid mellom kommunen og frivillig sektor. Planen beskriver hvordan kommunen kan tilrettelegge for frivillig arbeid og sikre forutsigbare rammevilkår for frivillige organisasjoner.

Hovedmål og satsingsområder

Planen har fem hovedsatsingsområder:

- 1. Rekruttering til frivillig arbeid**
Øke antall frivillige og sikre mangfold i frivillig arbeid.
- 2. Dialog og samarbeid**
Forbedre kommunikasjon og samarbeid mellom kommunen og frivillige organisasjoner.
- 3. Lokaler og sosiale møteplasser**
Sikre tilgang til egnede lokaler og møteplasser for frivillige organisasjoner.
- 4. Inkludering av barn og unge i organisert fritidsaktivitet**
Øke deltakelsen i fritidsaktiviteter, spesielt blant barn og unge.
- 5. Beredskap og uforutsette hendelser:** Styrke frivillighetens rolle i beredskapsarbeid.

Frivillighetens verdi

Frivillighet har både egenverdi og merverdi. Den bidrar til folkehelse, inkludering, sosial tilhørighet, og samfunnsutvikling. Frivillige organisasjoner spiller en viktig rolle i å fremme demokrati, mangfold og miljøvern.

Frivillighetens rolle i Moss

Moss kommune har en rik frivillighetstradisjon med 542 registrerte frivillige organisasjoner. Frivilligheten i Moss er mangfoldig og dekker områder som idrett, kultur, tro og livssyn, friluftsliv, bolig og lokalmiljø, humanitært og sosialt arbeid.

FNs Bærekraftsmål

Planen er et bidrag for å nå FNs bærekraftsmål, spesielt mål om god helse og livskvalitet, mindre ulikhet, bærekraftige byer og lokalsamfunn, klimaendringer, fred og rettferdighet, og samarbeid for å nå målene.

Frivillighet i endring

Den frivillige innsatsen holder seg stabil over tid. Likevel anerkjenner planen at frivilligheten er i endring, med synkende medlemskap i organisasjoner og økt digitalisering. Det er behov for å tilpasse seg nye former for frivillig innsats og motivere flere til å delta.

Moss - Norges Frivillighetskommune 2021

Moss ble kåret til Norges frivillighetskommune, blant annet på grunn av sitt systematiske arbeid med frivillighetspolitikk, etablering av frivillighetsforum, Frivillighetens hus, stilling som frivillighetskoordinator og for å ha en årlig møteplass på tvers av frivillighet og kommune.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	1
Frivilligheten i Moss; Mangfoldig, skapende, varmere og grønnere	3
Innledning	4
Frivillighet med egenverdi, merverdi og verdiskapning.....	4
Moss - Norges frivillighetskommune.....	5
Definisjon, avgrensning og målgruppe	5
FNs bærekraftsmål.....	6
Hovedmål og satsingsområder	6
Satsningsområde 1: Rekruttering til frivillig arbeid	7
Satsningsområde 2: Dialog og samarbeid	9
Satsningsområde 3: Lokaler og sosiale møteplasser	11
Satsningsområde 4: Inkludering av barn og unge i fritidsaktivitet	13
Satsningsområde 5: Beredskap og uforutsette hendelser	15
Vedlegg 1 - Mandat og organisering av planarbeidet	16
Vedlegg 2 - Kartlegging av frivilligheten i Moss	17
Vedlegg 3 - Nasjonale, regionale og lokale føringer for planarbeidet.....	20

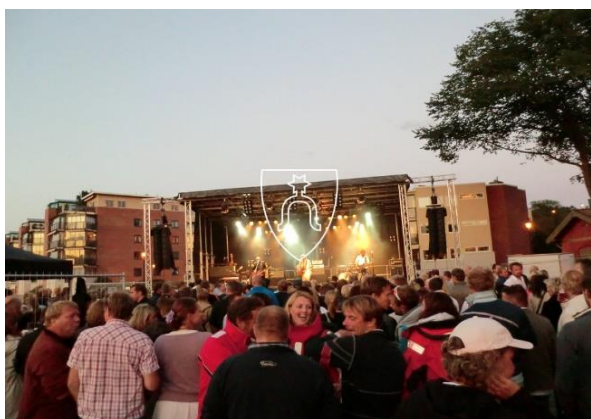
Deler av dokumentet er utarbeidet ved bruk av kunstig intelligens (AI).

Frivilligheten i Moss; Mangfoldig, skapende, varmere og grønnere

Nasjonalt finnes det rundt 100 000 lag og foreninger, hvorav 95 300 er lokallag¹. I Moss er 539 frivillige lag og foreninger registrert i Frivillighetsregisteret² (se vedlegg 2 for en mer detaljert beskrivelse). De siste årene har rundt 60% av Norges innbyggere deltatt i frivillig arbeid, noe som indikerer at ca. 30 000 innbyggere i Moss er frivillige hvert år³. Frivilligheten i Moss er variert og mangfoldig gjennom bredden av organisasjoner, interesser og aktiviteter, og innen alle samfunnsområder. Mangfoldighet er en av frivillighetens største styrker.

Idrett, kultur, tro og livssyn, friluftsliv, humanitært arbeid, sosialt arbeid, nærmiljøengasjement og politisk påvirkning er bare noen av feltene der frivillig innsats er avgjørende. Frivillige organisasjoner spenner fra små enkeltprosjekter og frivillighet i kriser, til store medlemsorganisasjoner med en bred aktivitetsportefølje, brukerorganisasjoner, likemannsarbeid og trossamfunn. Frivillighet har en viktig funksjon i samfunnsberedskap.

På tross av det store mangfoldet, er det verdier og egenskaper som all frivillighet har til felles. Frivilligheten bygger på engasjement og ubetalt innsats. Kreativitet og pågangsmot er andre kjennetegn. Velferdssamfunnet ville ikke vært det samme uten frivillige organisasjoner som har hatt mot og styrke til å håndtere uløste oppgaver.

Frivilligheten treffer mangfoldet i visjonen til Moss

- Den er skapende med et rikt kulturliv, som innovatører og samfunnsutviklere.
- Den er varmere gjennom deltagelse i det sosiale sivilsamfunnet, inkludering og som demokrati-, kultur- og språkopplæringsarena.
- Den er grønnere med sine saker og arbeid for natur og miljø.

¹ Senter for forskning om sivilsamfunn og frivillig sektor, 2019

² [Frivillighetsregisteret](#), administrert av Brønnøysundregistrene, er et offentlig register for frivillige organisasjoner. Det forenkler samhandlingen med offentlige myndigheter og gir tilgang til fordeler som Grasrotandelen og momskompensasjon. Registrering er gratis og frivillig.

³ [Frivillighetsbarometeret 2024](#)

Innledning

Frivillig sektor er selvstendig og vokser fra grasrota.

Frivillighetsplan 2025-2028 skal gi gode og forutsigbare rammer for frivillig sektor. Det er en integrert del av kommunens planverk. Planen viser hvordan kommunen kan gjøre hverdagen enklere for organisasjonene og bygger på statlige, regionale og kommunale føringer.

Kartlegginger, workshops og tilbakemeldinger har vært sentrale i utformingen.

Kommunen kan gi gode rammer og bidra til å senke terskelen for å bli frivillig. Kommuner med frivillighetspolitikk samarbeider mer med lokale organisasjoner, spesielt innen integrering og helse⁴. Formålet er å fremme samspill og samarbeid mellom kommunen og frivillig sektor, og sikre forutsigbare rammevilkår.

Frivillighetsplanen er utarbeidet av Frivillighetsforum. Det har blitt gjennomført bred medvirkning i planarbeidet. En referansegruppe har kommet med innspill i en workshop og fått mulighet til å uttale seg skriftlig før politisk behandling. Frivillighet Norge gjennomførte en undersøkelse for Moss kommune i 2020, som resulterte i en rapport med anbefalinger⁵. I 2024 ble det gjennomført en oppfølgende spørreundersøkelse for å sikre at resultatene fortsatt er relevante.

Frivillighet med egenverdi, merverdi og verdiskapning

Frivillige organisasjoner eksisterer først og fremst for å oppfylle sine egne formål. Et rikt og variert organisasjonsliv har en egenverdi og frivillig aktivitet er et gode i seg selv.

I tillegg fyller frivilligheten viktige funksjoner som gagnar samfunnet, gjennom forebyggende arbeid som gjøres av frivillige, og hvordan deres tjenester avlastar kommunen, som f.eks. besøksvenner, språkkafeer, seniorarbeid og leksehjelp.

"*Frivillighetens merverdi*" refererer til de ekstra fordelene frivillig innsats gir, utover selve aktiviteten. Frivilligheten bidrar til tillit i befolkningen, demokratiopplæring, inkludering, mangfold, fritidsaktiviteter og sosiale møteplasser og fellesskap. Den skaper gode lokalsamfunn. Å være frivillig (å gi) er ett av de fem hverdagsgrepene for økt livskvalitet. Det gir kompetanse, erfaring og mestring. Deltakelse i frivillige organisasjoner gagnar alle, og spesielt personer utenfor arbeidslivet og de med lav utdanning⁶. Frivillige organisasjoner gir marginaliserte grupper, som minoriteter og lavinntektsfamilier, mulighet til å fremme sin identitet og interesser^{7,8}. Organisasjonene påvirker samfunnsutviklingen ved å utfordre politiske beslutninger og sette nye temaer på dagsorden, som sosial rettferdighet og miljøvern. Dette viser frivillighetens uvurderlige verdi og positive innvirkning på samfunnet. Verdiskapningen i frivillig sektor økte fra 78 milliarder kroner 2018⁹ til 104 milliarder i 2023¹⁰.

⁴ [Kommunal frivillighetspolitikk og lokale organisasjoner \(Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor\)](#)

⁵ [Rapport fra Frivillighet Norge](#)

⁶ [Frivillighet og folkehelse \(Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor\)](#)

⁷ [2023_mangfoldige-moss.pdf](#)

⁸ [Livskvalitet – FHI](#)

⁹ [SSBs satellittregnskap for frivillig sektor 2020](#)

¹⁰ [Beregninger gjort av nasjonalregnskapet \(SSB.no\)](#)

Moss - Norges frivillighetskommune

I 2021 fikk Moss kommune prisen «Årets Frivillighetskommune»¹¹ med bakgrunn i kommunens arbeid med frivillighetspolitikk¹². Kommunen ble trukket frem som et eksempel til etterfølgelse, blant annet på grunn av Frivillighetsforum, etablering av Frivillighetens hus, stilling som frivillighetskoordinator og for å ha en årlig møteplass på tvers av frivillighet og kommune. Kommunen har vært en god og støttende samarbeidspartner for frivilligheten.

Definisjon, avgrensning og målgruppe

Frivillighet defineres som ulønnet innsats som utføres i regi av en frivillig organisasjon eller i regi av kommunen, og som kommer enkeltpersoner, grupper, naturen eller samfunnet til gode¹³.

International labour Organization (ILO) definerer frivillig arbeid som:
*"ikke-obligatorisk arbeid, det vil si den tiden en person bruker på å utføre en eller flere aktiviteter - enten gjennom en organisasjon, eller direkte overfor andre utenfor egen husholdning - uten å ta betalt."*¹⁴

Frivillighetsplanen bruker "frivillig organisasjon" som en samlebetegnelse for lag, foreninger, ideelle organisasjoner og stiftelser. Den omfatter frivillighet innen idrett, kunst og kultur, rekreasjon, sosiale foreninger, utdanning, forskning, helse, sosiale tjenester, natur- og miljøvernorganisasjoner, nærmiljøorganisasjoner og velforeninger, interesseorganisasjoner, internasjonale organisasjoner, tros- og livssynssamfunn, barne- og ungdomsorganisasjoner, samt organisasjoner for mangfold og inkludering. Dette inkluderer dugnader, aksjoner og digitalt frivillig arbeid¹⁵. Planen inkluderer pårørendeorganisasjoner som er talspersoner for pårørendegrupper, men ikke pårørende som enkeltpersoner¹⁶. Frivillighetsplanen omfatter ikke politiske organisasjoner eller yrkes-, bransje- og fagforeninger.

¹¹ [Moss vinner Årets frivillighetskommune 2021 | Frivillighet Norge](#)

¹² Moss kommune har hatt vedtatt frivillighetspolitikk i perioden 2010-2019: «Frivillighetspolitikk for Moss 2010-2013», «Handlingsplan for Moss kommunes frivillighetspolitikk 2015-2018 - Oppfølging av frivillighetspolitikk for Moss 2010-2013», «Frivillighetsmelding for Moss kommune 2019 - Rullering av [handlingsplan for Moss kommunes frivillighetspolitikk 2015-2018](#)»

¹³ [Hva er frivillighet? | Frivillighet Norge](#)

¹⁴ [ILO Manual on the Measurement of volunteer work, s. 13, sitert i Frivillighet Norge](#)

¹⁵ For en mer detaljert kartlegging av frivilligheten i Moss, se vedlegg 2

¹⁶ For pårørendearbeid henvises det til Moss kommunes [pårørendestrategi](#)

FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Bærekraftsmålene skal legges til grunn for alt planarbeid¹⁷. I denne planen framheves seks mål spesielt: god helse og livskvalitet, mindre ulikhet, bærekraftige byer og lokalsamfunn, stoppe klimaendringer, fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner og samarbeid for å nå målene.

Figur 1 Fordi samarbeid for å nå målene er kjernen i frivillighetsplanen, utheves dette målet spesielt.

Næringslivet, staten, kommune og organisasjonene selv viktige bidragsyttere til finansiering av drift, aktivitetstilbud, møteplasser og arrangementer. Det er derfor viktig at vi samarbeider bredt for å skape de beste tilbudene.

Hovedmål og satsingsområder

Målet er at frivilligheten i Moss skal blomstre!

Da må vi bidra til:

1. Rekruttering til frivillig arbeid
2. Dialog og samarbeid
3. Lokaler og sosiale møteplasser
4. Inkludering av barn og unge i organisert fritidsaktivitet
5. Beredskap og uforutsette hendelser

Kartleggingene fra 2020 og 2024 viser at den største utfordringen for frivillig sektor er rekruttering av frivillige, etterfulgt av økonomiske begrensninger, mangel på lokaler og synlighet. Det er stort behov for møteplasser hvor organisasjoner og kommunen kan samarbeide, og møter mellom organisasjoner med lignende mål eller som er i samme område.

Satsningsområdene har delmål og tiltak som presenteres med en nåværende situasjon under «slik har vi det», en fremtidig ønsket situasjon med «slik vil vi ha det» (delmål), «slik kommer vi dit» (strategi) og «slik gjør vi det» (tiltak).

Tiltakene følges opp av Frivillighetsforum med orientering til utvalget som har ansvar for planen. Planen evalueres ved planperiodens slutt.

¹⁷ [Moss kommunes planstrategi 2024-2027](#)

Satsningsområde 1: Rekruttering til frivillig arbeid

Slik har vi det

Rekrutteringen til frivillig arbeid er stabil. Forskning viser at det er et stort potensial for å inkludere flere i frivillig arbeid¹⁸. Moss har store folkehelse- og levekårsutfordringer og høyere andel innbyggere med lavinntekt, uførhet, sosialhjelpsmottakere og bekymringsfullt mange unge har psykiske helseplager¹⁹. De sosiale ulikhetene er store i Moss²⁰.

Seniorer er en stor ressurs, og 60% deltar i frivillig arbeid. Av disse gjør 27 % mer enn fem timer frivillig arbeid hver måned. Seniorer som deltar i frivillig arbeid, har høyere livskvalitet og føler seg i mindre grad ensomme enn de som ikke er frivillige. Over to av tre seniorer vil gjerne være frivillige, men bare tre av ti har blitt spurt²¹.

Frivillighetsbarometeret 2024

- Antall medlemskap i organisasjonene synker.
- Organisasjonene må tilpasse seg mer selvorienterte frivillige enn før.
- Digitalisering har gjort at en ny type frivillighet har vokst frem.
- 32% av befolkningen er spurt om å delta det siste året, de fleste gjennom bekjente.
- 53% svarer at det å være til nytte er viktigste motivasjon for å være frivillig.
- 57 % av de som **ikke** har blitt spurt, ville arbeidet i frivillig for en sak de bryr seg om.
- 79% svarer at den viktigste betingelsen for å engasjere seg frivillig, er kontroll over egen tid og ressursbruk.

Kilde: Frivillighetsbarometeret 2024

Det er behov for flere frivillige for å holde liv i organisasjonene. I medvirkningsprosessen til denne planen, rapporteres det om utfordringer med å rekruttere frivillige, spesielt til styreverv og administrative oppgaver. Det er behov for et større mangfold i det frivillige arbeidet når det gjelder etnisitet og utdanningsnivå. Og flere unge. Forskningen understøtter dette. Frivilligheten har blitt mer flyktig. Frivillige motiveres av andre grunner enn tilhørigheten til en organisasjon. Den frivillige innsatsen er i større grad enn tidligere tidsbegrenset, selvorientert og fleksibel. Dette harmonerer ikke alltid med organisasjonenes behov og interesser²². Personer med høyere utdanning deltar oftere i frivillig arbeid enn personer med grunnskole som høyeste utdanning. Personer med minoritetsbakgrunn er underrepresentert i de fleste

¹⁸ [Frivillighetsbarometeret 2024](#)

¹⁹ Mangfoldige Moss. Lavekårskartlegging 2022

²⁰ [2023_mangfoldige-moss.pdf](#)

²¹ [Tiltak for å engasjere den frivillige seniorkraften i møte med barn og unge \(Senter for et aldersvennlig Norge\)](#)

²² [Fire utfordringer for Europeisk frivillighet \(Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor\)](#)

organisasjonstyper, unntatt i religiøse og innvandrerforeninger²³. Frivillighetsplanen baserer seg hovedsakelig på kommunen som tilrettelegger for at frivilligheten kan rekruttere nok frivillige. Det finnes unntak der det er mest hensiktsmessig og etter dialog med frivilligheten. Eksempler er kulturverter, instruktører til Sterk og Stødig og innenfor eldreomsorgen.

Slik vil vi ha det

- Frivillige organisasjoner har nok frivillige til å drive sin aktivitet.
- Alle, uansett alder, kjønn, etnisitet, inntekt, funksjonsnivå, tro eller interessefelt, skal ha mulighet til å delta i frivillig arbeid.

Slik kommer vi dit

- Kommunen synliggjør muligheter for frivillig arbeid.
- Kommunen tilrettelegger spesielt for at organisasjonene kan rekruttere unge, seniorer, minoriteter og innbyggere som står utenfor arbeidslivet.
- Kommunen tilrettelegger for styrking av kompetanse på rekruttering.
- Frivilligsentralene har et særlig ansvar for å inkludere flere i frivillig arbeid, og rekruttere også til andre organisasjoner.

Slik gjør vi det			
		Ansvar	Frist
1.1	Kommunen synliggjør muligheter for frivillig arbeid i ulike kanaler, f.eks. gjennom Friskus ²⁴ .	Frivillige organisasjoner Kommunen	Løpende
1.2	Kommunen lager retningslinjer for markedsføring av frivillige oppdrag og aktiviteter.	Enhet kommunikasjon Frivillighetskoordinator	Høst 2025
1.3	Frivillighetskoordinator legger til rette for rekruttering av unge via valgfag i skolen, sosiale medier og fritidsklubber m.m.	Frivillighetskoordinator	Løpende
1.4	Frivillighetskoordinator legger til rette for arenaer for at frivilligheten kan rekruttere målrettet mot minoritetsbefolkningen, f.eks. via informasjon på Moss VOKS og innvandrerforeningene.	Frivillighetskoordinator i samarbeid med frivillige organisasjoner	Løpende
1.5	Frivillighetskoordinator legger til rette for arenaer for at frivilligheten kan rekruttere målrettet mot seniorer, eksempelvis via pensjonistforening, kurs for fremtidige pensjonister osv.	Frivillighetskoordinator i samarbeid med frivillige organisasjoner	Løpende
1.6	Frivillighetskoordinator legger til rette for arenaer for at frivilligheten kan rekruttere målrettet mot innbyggere som står utenfor arbeidslivet, eksempelvis via NAV.	Frivillighetskoordinator i samarbeid med frivillige organisasjoner	Løpende

²³ [Sosial deltagelse og barrierer \(Helsedirektoratet\)](#)

²⁴ [Friskus Moss](#)

Satsningsområde 2: Dialog og samarbeid

Slik har vi det

Moss kommune ønsker å være en samskapende²⁵ kommune som utvikler lokalsamfunnet ved å definere behov og finne løsninger sammen. *Medvirkningsplan 2024-2030*²⁶ er et styringsverktøy for involvering, medvirkning og samskaping. Prinsippene vil være førende for frivillighetsplanen. Frivilligheten er en betydelig ressurs i dette arbeidet, og engasjerer seg i hjertesaker som fremmer både mindre gruppers interesser og samfunnet som helhet.

Ett av målene til den statlige frivillighetspolitikken er å gjøre prosesser enklere for at frivilligheten kan fokusere mer på sitt arbeid og mindre på administrative oppgaver^{27,28}. Forutsigbare rammer skaper bærekraftig drift og utvikling. Frivillig sektor gjør viktige samfunnsoppdrag, men er ikke et redskap for det offentlige. Derfor må det offentlige legge til rette for samarbeid på frivillighetens premisser. Dette satsningsområdet omtaler det systematiske samarbeidet mellom kommunen og frivillig sektor.

Representanter fra kommunen og frivillige organisasjoner:

- Folkehelserådgiver
- Fagkoordinator kultur og idrett
- Representant fra Moss Idrettsråd
- Representant fra Mossregionens Musikkråd
- Representant fra Moss og Omegn Kvinneråd/Moss Frivilligsentral
- Frivillighetskoordinator (leder av forumet).

Forumet har eksistert siden 2017. Hovedmålet er å samordne og stimulere til mer aktivitet på tvers av kommune og frivillighet. Kartleggingene viser at frivillighetsforumet bør utvides, og at mandatet bør konkretiseres. Møtene bør legges til kveldstid.

Moss har hatt frivillighetskoordinator siden 2017. Koordinatoren jobber med frivillige organisasjoner, politikere og administrasjonen, for å sikre god tilrettelegging for frivilligheten. Frivillighetskoordinator er fagpersonen på frivilligheten i kommunen, og har oversikt over lag og foreninger og ressurser. Det jobbes tverrsektorielt og med ulike aktører for å sikre dialog og samarbeid mellom kommunen og frivilligheten, og med å søke midler til frivillige organisasjoner. Vedkommende hjelper frivillige organisasjoner å «navigere» i det kommunale systemet. Frivilligsentralene samarbeider tett med frivillighetskoordinatoren, men har andre oppgaver. Moss kommune vil tydeliggjøre hvordan dette samarbeidet kan videreutvikles. For mer informasjon om frivilligsentralene se vedlegg 2.

²⁵ Samskaping handler om å invitere ulike aktører inn til likeverdige samarbeidende partnerskap. Løsninger utvikles og gjennomføres sammen med i stedet for til involverte innbyggere. En slik reell samskaping og medvirkning kan bidra til aktive samfunnsborgere som engasjerer seg, innovasjon ved at nye perspektiver og løsninger kommer på bordet, eierskap til utvikling og mer tilpassede tilbud eller opplevelser for den enkelte bruker og gruppe ([Samskapende sosial innovasjon - KS, handbok-for-samskaping.pdf](#) og [Prioriterte mål i kommunalt og fylkeskommunalt planarbeid](#)).

²⁶ [Høring - Medvirkningsplan 2024 - 2030 for Moss kommune - Hovedportal](#)

²⁷ [frivillighetserklæringen-hefte.pdf](#)

²⁸ [Meld. St. 10 \(2018–2019\) - regjeringen.no](#)

Slik vil vi ha det

- Kommunen anerkjenner frivillighetens rolle og egenart, og legger til rette for at frivilligheten kan nå egne mål.
- Det er enkelt å starte og drive en frivillig organisasjon.

Slik kommer vi dit

- Frivillighetsforum fungerer som et bindeledd mellom kommunen og frivilligheten, fremmer økt aktivitet og koordinering.
- Samarbeid baseres på likeverdighet og gjensidig respekt.
- Kommunen samarbeider med frivilligheten der det er naturlig, før nye tilbud opprettes.
- Kommunen bidrar til kunnskap og læring om frivillighet.
- Kommunen forenkler prosesser og har tydelige retningslinjer for informasjonsdeling og samarbeid.

Slik gjør vi det			
		Ansvar	Frist
2.1	Frivillighetsforum utvides med flere frivillige organisasjoner og fagpersoner i kommunale virksomheter. Det utarbeides nytt mandat for forumet.	Frivillighetskoordinator Frivillighetsforum	Høst 2025
2.2	Frivillighetsforum tar initiativ til temamøter for organisasjoner som ligner på hverandre eller er i samme geografiske område.	Frivillighetskoordinator Frivillighetsforum	Etter ønsker og behov
2.3	Frivillighetsforum legger til rette for frivillighetskonferanse med ulike temaer, og deler ut årlig frivillighetspris.	Frivillighetskoordinator Frivillighetsforum	2026 og 2028 (2025-2027)
2.4	Kommunen samler og forenkler kommunale prosesser rundt tilskuddsordningene, og lager et årshjul med frister for å søke tilskudd.	Enhetsleder kultur, aktivitet og mestring Idrett og kultur	2025
2.5	Kommunen utarbeider en rutine i møte med frivillig sektor, og ser på behov for frivillighetskontakter i virksomhetene.	Frivillighetskoordinator	Høst 2025
2.6	Det arrangeres Frivilligbørs ²⁹ .	Frivillighetskoordinator Frivillighetsforum	2025 og 2027
2.7	Kommunen bruker samarbeidsavtaler med frivillige organisasjoner i større grad enn i dag.	Frivillighetskoordinator	Løpende
2.8	Kommunen synliggjør frivillighetskoordinatorens funksjon og rolle internt og for frivillige organisasjoner.	Enhet kommunikasjon Frivillighetskoordinator	Høst 2025

²⁹ Frivilligbørs er et internasjonalt konsept, som legger til rette for mer og bedre samarbeid på tvers av ulike sektorer i lokalsamfunnet. Her møtes lokalt næringsliv, frivillighet og det offentlige ansikt til ansikt og utveksler ønsker og idéer til samarbeid. [Norges Frivilligsentraler](#).

Satsningsområde 3: Lokaler og sosiale møteplasser

Slik har vi det

Kartlegginger viser at frivillige organisasjoner i Moss trenger rimelige, helst gratis, lokaler for sine aktiviteter³⁰. Kommunen eier lokaler og uteområder som kan lånes eller leies ut. Det er utfordringer med mangel på egnede og universelt utformede lokaler. Planen adresserer lån/leie av eksisterende lokaler, informasjon og priser, mens for nybygg og universell utforming henvises til andre planer enn denne.

Noen organisasjoner har egne lokaler, men de fleste mangler dette. Mange idrettslag har egne hus, arenaer og idrettsanlegg. Humanitære organisasjoner som Moss Røde Kors og Frelsesarmeen har egne hus. Frivillighetens hus åpnet i 2017. Det drives av et frivillig styre og har 44 medlemsorganisasjoner per 2024. Moss kommune gir tilskudd til Frivillighetens Hus. Musikkrådet ønsker seg et "Musikkens hus".

Frivillige organisasjoner ønsker å drive aktivitet, men mangler rimelige lokaler. Kommunen ønsker økt deltagelse i fritidsaktiviteter, sosiale møteplasser i nærmiljøene og flere møter på tvers av generasjoner. Frivillighet Norge og Senter for et Aldersvennlig Norge fremmer generasjonsmøter, hvor seniorer bidrar med tid og kunnskap³¹. Seniorer er en stor ressurs, og møteplasser på tvers av generasjoner er viktig for en bærekraftig utvikling.

I Moss er det behov for flere møteplasser på tvers av generasjoner, selv om det finnes noen møteplasser, for eksempel på Nøkkeland skole og datakurs for seniorer på biblioteket. Skoler og fritidsklubber kan brukes til mer aktivitet i nærmiljøet. Seniorer har bred kompetanse og livserfaring som kan komme barn og unge til gode, og nærmiljøorganisasjoner er positive til å bidra.

Slik vil vi ha det

- Alle lag og foreninger har mulighet for aktivitet i egnede lokaler.
- Det er aktivitet i nærmiljøene der folk bor.
- Vi bruker samfunnets omsorgsressurser og har et aldersvennlig samfunn.

Slik kommer vi dit

- Kommunens lokaler og uteområder tilgjengeliggjøres for frivilligheten.
- Det er enkelt å finne informasjon om priser og av lån/leie av lokaler.
- Vi videreutvikler skolen som møteplass i nærmiljøet.
- Vi etablerer attraktive møteplasser som fremmer kulturell, fysisk og sosial aktivitet, og deltakelse på tvers av generasjoner.

³⁰ Kartlegginger gjennomført 2020 og 2024

³¹ [Tiltak for å engasjere den frivillige seniorkraften i møte med barn og unge \(Senter for et aldersvennlig Norge\)](#)

Slik gjør vi det			
		Ansvar	Frist
3.1	Kommunen legger inn flere lokaler og uteområder tilgjengelige for frivillige organisasjoner.	Frivillighetskoordinator	Vår 2025
3.2	Kommunen viser til arrangementsportalen ³² på nettsidene og BookUp for informasjon om retningslinjer, rutiner og forenklet prisliste for lån og leie av lokaler.	Idrett og kultur Plan, miljø og teknikk Frivillighetskoordinator Enhet kommunikasjon	Vår 2025
3.3	Kommunen tilgjengeliggjør og sambruker lokaler i nærmiljøene for generasjonsmøter på tvers.	Enhetsleder kultur, aktivitet og mestring Enhetsleder skole Enhetsleder barnehage	Vår 2026

³² [Arrangør veileder - Hovedportal](#)

Satsningsområde 4: Inkludering av barn og unge i fritidsaktivitet

Slik har vi det

Barn og unge deltar mest i fritidsaktiviteter som idrett, musikk og kultur, hvor idrett er den mest populære. I Moss er det mange barn med levekårsutfordringer, og andelen som lever i vedvarende lavinntekt er høyere enn landsgjennomsnittet. Økonomi er den barrieren som hindrer flest fra å delta³³. Moss Idrettsråd melder om en økning i manglende innbetalinger av kontingenter og avgifter. Deltakelsen i organiserte fritidsaktiviteter er signifikant lavere enn i landet³⁴. Nesten en av fire elever på ungdoms- og videregående skole oppgir å være plaget av ensomhet³⁵.

Moss kommune har blitt en **ALLEMED**-kommune. **ALLEMED** er en arbeidsmodell og et verktøy som skal gjøre det lettere organisasjoner å inkludere alle barn og unge i fritidsaktivitet. **ALLEMED** bygger på fritidserklæringen, som sikrer alle barn rett til fritidsaktiviteter, i tråd med FNs barnekonvensjon artikkel 31³⁶.

For å sikre deltakelse har Moss kommune innført fritidskonto fra 2023, som gir økonomisk støtte ved behov. Dette kan bidra til at flere deltar i organiserte fritidsaktiviteter.

55% av ungdom i Moss deltar i fritidsaktivitet, mot 58% i resten av landet.

16% av ungdom i Moss har aldri deltatt i fritidsaktivitet.

Kilde: Ungdata

Slik vil vi ha det

- Alle barn og unge skal ha mulighet til å delta i minst én organisert fritidsaktivitet som de velger selv, uavhengig av barrierer på individ- og samfunnsnivå.

³³ [Kommunal politikk for av barn og unge i organiserte fritidsaktiviteter \(Senter for samfunnsforskning\)](#)

³⁴ [Ungdata](#)

³⁵ [2023_mangfoldige-moss.pdf](#)

³⁶ [ALLEMED](#)

Slik kommer vi dit

- Frivillige organisasjoner og kommunen samarbeider for å sikre at alle barn og unge har mulighet til å delta i minst én organisert fritidsaktivitet, uavhengig av foreldrenes kulturelle, sosiale og økonomiske situasjon.
- Kommunen kjenner til, og bruker virkemidler, som fremmer deltakelse i aktivitet.
- Alle i Moss bidrar inkludering i aktiviteter.
- Kommunen og frivilligheten bevisstgjør foreldre om viktigheten av fritidsaktiviteter.
- Kommunen setter av økonomiske midler til de som ikke kan betale kontingenten selv.

Slik gjør vi det			
		Ansvar	Frist
4.1	Frivilligheten og kommunen lager en lokal fritidserklæring for å stimulere til økt deltakelse.	Enhetsleder kultur, aktivitet og mestring Frivillighetskoordinator	Vår 2025
4.2	Moss er en ALLEMED -kommune.	Frivillighetskoordinator	Løpende
4.3	Kommunen bruker Friskus som informasjonsarena for fritidsaktiviteter, verktøy for fritidskonto og opplevelseskortet som deles ut via NAV.	Kultur/idrett Enhet kommunikasjon	Løpende
4.4	Kommunen utreder muligheten for bruk av skolene til å informere om fritidsaktiviteter.	Enhetsleder skole	Høst 2025
4.5	Frivilligheten og kommunen samarbeider tett mellom skole, helsesykepleiere på skolen, familiekontakter i familieteamet, avdeling samskaping, NAV, helsestasjonen m.fl. for å øke deltagelsen i fritidsaktiviteter.	Forebyggende helse	Vår 2025

Satsningsområde 5: Beredskap og uforutsette hendelser

Slik har vi det

Pandemien, krigen i Europa og økonomiske endringer har vist hvor viktige frivillige er i beredskapsarbeid. Beredskap inkluderer leteaksjoner, ulykker, smitte, naturkatastrofer, jordvern, digitale hendelser, vannkvalitet, innvandring, fattigdom og trusselsituasjoner. I en krise må 95–97 % av Moss' befolkning klare seg selv, mens det offentlige tar vare på de 3–5 % som trenger det mest. Egenberedskap og mental beredskap er derfor viktig, og frivillige spiller en nøkkelrolle gjennom sosiale møteplasser og menneskemøter. Frivillige kan bidra med praktisk hjelp, informasjon og forebygging av misforståelser, og har stor tillit i befolkningen.

Moss kommune har en beredskapsplan som inkluderer frivillige organisasjoner, og en avtale med Moss Røde Kors³⁷.

Slik vil vi ha det

- Vi er rustet for uforutsette og uønskede hendelser gjennom samarbeid med sivilsamfunnet, herunder frivillige organisasjoner.
- Vi evaluerer etter hver hendelse, og bruker det som læring.

Slik kommer vi dit

- Vi øker bevissthet og kunnskap i kommunen rundt frivillighetens rolle i beredskap.
- Vi har et nært samarbeid med forsvars- og beredskapsorganisasjoner og andre frivillige organisasjoner.
- Vi bevisstgjør og lærer opp frivilligheten i forhold til uønskede hendelser.

Slik gjør vi det			
		Ansvar	Frist
5.1	Kommunen styrker de frivillige organisasjonene i å forberedes på beredskap.	Beredskapskoordinator	Løpende
5.2	Kommunen har årlig kontakt med relevante, frivillige organisasjoner.	Beredskapskoordinator og frivillighetskoordinator	1 gang per år
5.3	Kommunen setter av ressurser for å styrke organisasjonenes evne til å mobilisere, rekruttere og følge opp enkeltfrivillige i kriser og katastrofer.	Frivillighetskoordinator Frivilligsentralene Seniorsenteret	Etter behov

³⁷ [Moss kommune, overordnet beredskapsplan](#)

Vedlegg 1 - Mandat og organisering av planarbeidet

Mandat

Hovedutvalg for oppvekst, aktivitet og inkludering - 019/24: Igangsetting av planarbeid – kommunal plan for frivillighet. Vedtak:

1. Moss kommune starter opp å utarbeide en kommunal plan for frivillighet for perioden 2025-2028.
2. Planen utarbeides som en tematisk fagplan. Det legges til rette for bred medvirkning og åpne høringsprosesser.

Styringsgruppe og prosjekteier

Direktør kultur, oppvekst og aktivitet og enhetsleder kultur, aktivitet og mestring.

Arbeidsgruppe

Arbeidsgruppe har bestått av Frivillighetsforum, samt representant fra Norges Handikapforbund. Frivillighetskoordinator har ledet arbeidet.

Referansegruppe

Representanter fra bredden av lag og foreninger, og kommunens fem medvirkningsråd.

Vedlegg 2 - Kartlegging av frivilligheten i Moss

Per januar 2025 er det 542 lag og foreninger registrert i Moss i Frivillighetsregisteret³⁸. Tallet øker stadig. De siste årene har rundt 60% av Norges innbyggere deltatt i frivillig arbeid, noe som indikerer at ca. 30 000 innbyggere i Moss er frivillige hvert år³⁹. Organisasjonene tilhører den adressen de er registrert på til enhver tid, og mange er registrert på styreleder. Derfor kan det være lag som ikke driver virksomhet i Moss, men som likevel er registrert her. Det kan også være organisasjoner som er aktive i Moss, men som er registrert i andre kommuner. Organisasjonene velger selv sin kategori når de registrerer seg i registeret. Det er mulig å registrere seg i flere kategorier. I Moss fordeler organisasjonene seg slik:

Kategori	Antall	Eksempler
Kultur og rekreasjon (Inkluderer kunst og kultur, idrett og rekreasjon og sosiale foreninger.)	361	Eksempler er ALLPAUS, Moss Kunstforening, ulike idrettslag, Speiderne og Lions.
Utdanning og forskning	10	Frelsesarmeens offiserskole og Eldreakademiet.
Helse	10	Tjukkasgjengen, Angstringen og Moss og Omegn Parkinsonforening.
Sosiale tjenester	41	Brystkreftforeningen, Lions Club, Fellesskap for mat, Sorg og Omsorg Mosseregionen og ulike logger.
Natur- og miljøvern	12	Fuglehjelpen, Rygge og Moss hagelag og Moss og Omegn Dyrebeskyttelse.
Bolig- og lokalmiljø	35	Velforeninger, nærmiljøorganisasjoner og grendelag.
Interesseorganisasjoner	61	Autismeforeningen i Østfold, Hjelpeskilden Norge og HLF Moss og omegn. Det er også noen lag registrert under juridisk hjelp.
Internasjonale organisasjoner	19	Soroptimistklubbene og Rotary.
Tros- og livssynssamfunn	27	Østfoldkirken, Det Islamske Kultursenter, menigheter osv.
Barne- og ungdomsorganisasjoner	49	Flerkulturell Ungdomsorganisasjon i Moss, Larkollen 4H og ballklubber.
Mangfold og inkludering	37	Mangfoldhuset Østfold, Moss Pride og Vietnamesisk Kvinneforening.

Det er ingen organisasjoner registrert under «legater og fremme av frivillighet» i Moss, og politiske partier og fagforeninger er utelatt fra denne frivillighetsplanen.

Frivilligsentraler

Moss Frivilligsentral og Rygge Frivilligsentral jobber for mangfoldige møteplasser bygget på frivillighetens premisser og lokale ønsker. Sentralene er regulert etter forskriften om frivilligsentraler⁴⁰.

³⁸ [Frivillighetsregisteret](#), administrert av Brønnøysundregistrene, er et offentlig register for frivillige organisasjoner. Det forenkler samhandlingen med offentlige myndigheter og gir tilgang til fordeler som Grasrotandelen og momskompensasjon. Registrering er gratis og frivillig.

³⁹ [Frivillighetsbarometeret 2024](#)

⁴⁰ [Forskrift om tilskudd til frivilligsentraler \(Lovdata\)](#)

Forskriften sier at «*Frivilligsentralene skal stimulere til frivillig innsats, være åpne møteplasser for befolkningen og være et bindeledd mellom kommunen og frivillig sektor.*» Sentralene jobber ikke bare med egne aktiviteter, men samarbeider også med andre frivillige organisasjoner og lokale myndigheter for bedre koordinering av tjenester og ressurser. De koordinerer aktiviteter og møteplasser for alle aldersgrupper, og er et kontaktpunkt for innbyggere som ønsker å bidra frivillig.⁴¹

Paraplyorganisasjoner

En paraplyorganisasjon⁴² består av flere selvstendige medlemsorganisasjoner med felles interesser eller temaer. Den fungerer som et felles talerør og koordinerer innsatsen til medlemmene. Paraplyorganisasjoner har blitt viktige i frivillig sektor og overfor det offentlige, blant annet ved å viderefordre tilskudd til frivillig aktivitet. De hjelper også med å bygge administrativ kompetanse og utvikle organisasjonene. Ikke alle lag og foreninger er del av en paraplyorganisasjon; noen opererer på fylkesnivå eller i regioner. I Moss finnes følgende paraplyorganisasjoner:

Moss Idrettsråd

Idretten står for den største andelen av frivillighet i Moss. Frivilligheten er en av bærebjelkene i norsk idrett og en stor ressurs for samfunnet. De fleste idrettsorganisasjoner i Moss er organisert i Norges Idrettsforbund og tilhører dermed Moss Idrettsråd. Idrettsrådet koordinerer og organiserer den lokale frivilligheten, og deler ut lokale aktivitetsmidler til lagene. Paraplyorganisasjonen ble stiftet i 1929, har nesten 14 000 medlemskap i 66 idrettslag som dekker 45-50 idretter. Under kommunesammenslåingen i 2020, ble Moss Idrettsråd og Rygge Idrettsråd slått sammen til én organisasjon. Idretten bygger sitt arbeid på verdier som aktivitet for alle, helse, glede, fellesskap og demokrati, og er organisert i Norges Idrettsforbund og Olympisk og Paralympisk Komité. Moss Idrettsråd har kontor på Frivillighetens hus.

Mossregionens Musikkråd

På samme måte som idretten, spiller musikklivet en viktig rolle i Moss. Mossregionens Musikkråd er et kulturelt samarbeids- og interesseorgan for musikklivet i Moss og omegn, organisert i Norsk Musikkråd. Musikalsk formidling, sang og dans er sentrale oppgaver, og det forvaltes aktivitetsmidler til medlemsorganisasjonene fra tilskuddet gitt av kommunen. Mossregionens Musikkråd ble stiftet i 1946 og har i dag 54 tilsluttede lag og foreninger fra Moss, Rygge, Våler og Råde. De skal være en pådriver for samarbeid innen det lokale musikklivet i Mossregionen, bidra til å løse aktuelle utfordringer og øke musikalsk kompetanse i medlemslagene. Det fungerer også som et musikkpolitisk interesseorgan, blant annet ved å ha en rådgivende funksjon for kommunale organer i saker som vedrører musikklivet. Musikkrådet arrangerer konserter og festivaler, som korfestivalen i Moss. Mossregionens Musikkråd har kontor på Frivillighetens hus.

Moss og Omgivende Kvinneråd

I tillegg til idrett og musikk, har også kvinneorganisasjoner en betydelig innflytelse i Moss. Kvinnerådet ble stiftet i 1904 som en del av de nasjonale kvinnerådene. Siden den gang har de vært engasjert i frivillig arbeid for barn og barnefamilier, med innsamlingsaksjoner for mat og klær etter første verdenskrig, og gitt støtte til skoler. De har også arrangert foredrag og skapt debatt om kvinnesaker. Moss og Omgivende Kvinneråd består i dag av tilsluttede organisasjoner og enkeltmedlemmer.

⁴¹ [Frivilligsentraler.no](https://frivilligsentraler.no)

⁴² [Paraplyorganisasjon – Store norske leksikon](#)

Følgende fire organisasjoner er medlemmer av Kvinnerådet: Moss og Jeløy Sanitetsforening, Moss Soroptimistklubb, Moss Sokn og Rygge Soroptimistklubb, i tillegg til enkeltmedlemmer. Blant annet så er 8. mars-arrangementet i Moss viktig. Det har vært et utstrakt samarbeid mellom kommune, næringsliv og Kvinnerådet. I 1967 startet Moss og Omegn Kvinneråd Velferdssentralen/Seniorsenteret, og på forespørsel fra Moss kommune ble Eldreliv startet i 2008, som etter hvert ble en del av seniorsenteret. Tidligere driftet Kvinnerådet også Home- Start Familiekontakten og Moss Frivilligsentral. I dag driver Kvinnerådet Moss Seniorsenter med flere møteplasser, stor aktivitet, service og måltider. Moss Seniorsenter har hovedbase i Sykehusgata 10, og driver også møteplasser flere andre steder i kommunen.

Landsdekkende paraplyer er for eksempel:

Norsk Friluftsliv

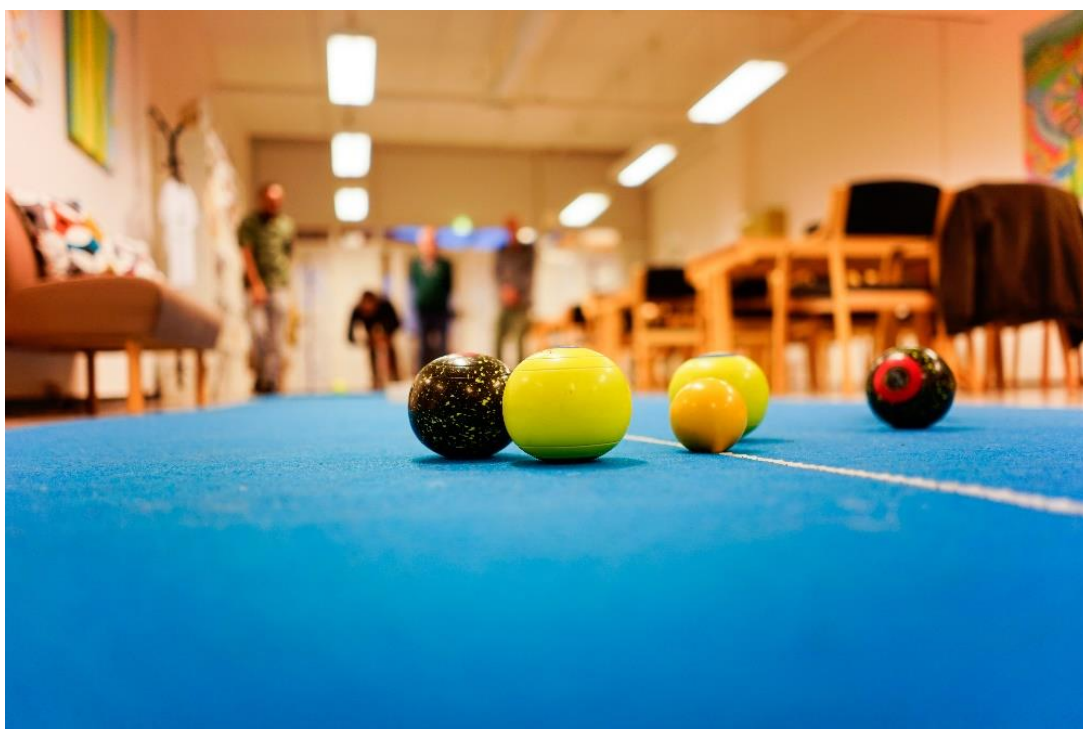
Fellesorganisasjonen for de 19 store frivillige friluftslivsorganisasjonene, med én million medlemskap og nær 5000 lag og foreninger. Vi jobber for å styrke friluftslivets posisjon i samfunnet, de frivillige friluftslivsorganisasjonenes økonomiske rammevilkår, og friluftslivets naturgrunnlag.

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO)

Vi er 88 medlemsorganisasjoner med nærmere 400.000 medlemmer. Det gjør oss til landets klart største paraply for funksjonshemmede, kronisk syke og deres pårørende.

Vellenes Fellesorganisasjon (VFO)

VFO er den nasjonale organisasjonen for velforeninger, grendelag og andre foreninger som arbeider for nærmiljøet. De lokale nærmiljøorganisasjonene/velforeningene jobber med å organisere seg i et fellesskap.

Vedlegg 3 - Nasjonale, regionale og lokale føringer for planarbeidet

Nasjonale føringer

Folkehelseloven §4⁴³ sier at kommunen skal legge til rette for samarbeid med frivillig sektor. Den statlige frivillighetsmeldingen (2018-2019) støtter at kommunene skal ha en frivillighetspolitikk basert på lokale forhold. KS og Frivillighet Norge anbefaler at kommunene har en vedtatt frivillighetspolitikk som sikrer gode rammevilkår for frivillig sektor og forutsigbarhet i samarbeidet mellom kommunen og frivillige organisasjoner⁴⁴.

Den statlige frivillighetspolitikken "Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig" (2018-2019) oppfordrer kommunene til å lage en frivillighetsplan basert på lokale forhold. KS og Frivillighet Norge anbefaler at kommunene konkretiserer hvordan de legger til rette for og samarbeider med frivillig sektor. Et grunnleggende prinsipp er frivillighetens selvstendighet; det er frivilligheten selv som setter målene.

Eit grunnleggjande prinsipp for frivilligheitspolitikken er sjølvstendet til frivilligheita. Det er ikkje staten som set måla for frivilligheita – det gjer frivilligheita sjølv⁴⁵.

Fritidserklæringen og «Alle inkludert!»^{46,47} Den nasjonale fritidserklæringen ble fornyet i 2022 og stadfester at alle barn skal ha mulighet til å delta jevnlig i minst én organisert fritidsaktivitet. I 2024 ble det lansert en handlingsplan for å gi barn og unge like muligheter til å delta i kultur-, idretts- og friluftslivsaktiviteter for perioden 2024-2026. Planen bygger på innspillsmøter høsten 2023 og identifiserer barrierer som hindrer deltakelse i fritidsaktivitet. Moss kommune ble en ALLEMED-kommune og gjennomførte dugnad i 2024.

Rom for deltakelse – regjeringens kulturfrivillighetsstrategi (2023 – 2025)⁴⁸ Strategien definerer kulturfrivillighet som frivillig virksomhet innen musikk, scenekunst, visuell kunst, litteratur, dataspill, film og kulturarv. Eksempler inkluderer kor, korps, opera, band, festivaler, dansegrupper, spelemannslag, filmklubber, dataspilltreff, amatørteater, revy, spel, lesesirkler, historielag, venneforeninger for museum og kunstklubber. Strategien peker på fire satsningsområder: rammebetingelser, tilgang på egnede lokaler, bred deltakelse og inkludering, samt styrking av samspillet mellom profesjonelle og frivillige.

Hverdagsintegrering^{49,50}. Folk med innvandrerbakgrunn er underrepresentert i deler av frivilligheten, som er en viktig arena for inkludering. Offentlige instanser og frivillige organisasjoner satser på mangfold, deltakelse, nettverk, tilhørighet og felles interesser. Noen organisasjoner har mangfold og inkludering som særskilte satsningsområder. I Moss

⁴³ [Lov om folkehelsearbeid \(Lovdata\)](#)

⁴⁴ [Frivillighetpolitisk plattform 2023 – 2027.](#)

⁴⁵ [Meld. St. 10 \(2018–2019\): Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig — Den statlege frivilligheitspolitikken](#)

⁴⁶ [Fritidserklæringen](#)

⁴⁷ [Alle inkludert! \(Regjeringen\)](#)

⁴⁸ [Regjeringens kulturfrivillighetsstrategi](#)

⁴⁹ [Hverdagsintegrering | IMDi](#)

⁵⁰ [Hverdagsintegrering \(Regjeringen\)](#)

har frivillige organisasjoner engasjert seg i norsktrening, bosetting og samarbeid med asylmottakene.

Leve hele livet – «Slik skal vi leve hele livet i Moss 2022-2032»⁵¹ Reformen har som mål at alle eldre skal få bedre hjelp og støtte til å mestre livet. Den handler om mat, aktivitet og fellesskap, helsehjelp og sammenheng i tjenestene. I Moss ble det gjort en betydelig innsats med bred medvirkning fra frivillige organisasjoner. Tiltakene inkluderer "Velkommen til bords", måltidsvenner, transportordninger, utvikling av møteplasser, kartlegging av behov for flerkulturelle møteplasser, informasjon om aktiviteter og rekruttering av seniorer til frivillig arbeid.

Fellesskap og meistring – Bu trygt heime⁵² Reformen skal bidra til et mer aldersvennlig samfunn, der flere eldre kan leve aktive liv lenger og oppleve trygghet ved å bo i eget hjem. Den beskriver fire innsatsområder: levende lokalsamfunn, boligtilpasning og planlegging, kompetente og myndiggjorte medarbeidere, og trygghet for brukere og støtte til pårørende. Styrket samarbeid mellom offentlige etater og med sivilsamfunnet er sentralt.

Opptappingsplan psykisk helse⁵³ Planen har som mål at flere skal oppleve god psykisk helse og livskvalitet, og at de som trenger psykisk helsehjelp skal få god og lett tilgjengelig hjelp. Regjeringen har valgt tre innsatsområder: helsefremmende og forebyggende psykisk helsearbeid, gode og tilgjengelige tjenester der folk bor, og tilbud til personer med langvarige og sammensatte behov. Pasient- og brukermedvirkning må styrkes. Strategisk plan for psykisk helse er forankret i Moss kommunens overordnede planverk og nasjonale strategier. Den har fire satsningsområder: lavterskeltilbud, psykiske helsetjenester, botilbud og samhandling internt og eksternt.

Regionale føringer

Viken fylkeskommune – temastrategi for frivillighet 2022–2025⁵⁴ Temastrategien er fylkeskommunens overordnede plan for samarbeid med frivilligheten. Den definerer fire hovedmål: styrke arbeid for bærekraftig utvikling, styrke samarbeid, kunnskap og kompetanse, styrke medlemskap, deltakelse og demokrati, og styrke arbeid for mangfold, inkludering og tilhørighet. Det er usikkert hvorvidt Østfold fylkeskommune får en egen strategi for frivillighet.

Lokale føringer

Kommuneplanens samfunnsdel⁵⁵ Ett av hovedmålene for Moss kommune er at alle skal være inkludert og oppleve tilhørighet, trygghet og meistring. Kommunen skal fremme god livskvalitet og gode levekår gjennom etablering av møteplasser, samskaping mellom innbyggere, kommune, næringsliv og frivillig sektor, og tilrettelegging for deltakelse i frivillige, idretts- og kulturelle aktiviteter.

Kommunedelplan for levekår og livskvalitet i et livsløpsperspektiv 2020 – 2032⁵⁶ Planen legger vekt på å styrke samarbeidet mellom kommunen og frivillige organisasjoner for å bedre levekårene i lokalsamfunnet. Den ønsker å mobilisere samfunnets

⁵¹ [temaplanen-slik-vil-vi-leve-hele-livet-i-moss-2022-2032.pdf](#)

⁵² [Meld. St. 24 \(2022–2023\) - regjeringen.no](#)

⁵³ [Meld. St. 23 \(2022–2023\)](#)

⁵⁴ [Temastrategi for frivillighet 2022-2025](#)

⁵⁵ [Kommuneplanens samfunnsdel](#)

⁵⁶ [Levekår og livskvalitet i et livsløpsperspektiv](#)

omsorgsressurser og stille lokaler til disposisjon for frivillige lag og foreninger. Samskaping mellom innbyggere, kommune, næringsliv og frivillig sektor er sentralt.

Strategisk plan for pårønderarbeid for kommunalområdet helse og mestring⁵⁷

Pårørendestrategien løfter pårørendes utfordringer og behov, og peker ut en helhetlig retning for feltet. Moss kommunes egen pårørendestrategi har følgende satsingsområder: hva er viktig for deg som pårørende, lovpålagte pårørendetilbud, informasjon og kommunikasjon, og frivillighet og samarbeid.

Strategisk plan for kommunalområde kultur, aktivitet og oppvekst⁵⁸

Strategien legger vekt på at alle innbyggere skal ha gode oppvekstsvilkår, mulighet for å velge seg en fritidsaktivitet og et trygt nærmiljø

Moss kommunes kulturplan 2015-2026 har en visjon om at Moss skal være en fremtidsrettet by som legger vekt på kunst, kultur og design. Viktige virkemidler inkluderer tilgang på egnede lokaler, etablering av samarbeids- og kompetansenettverk, og forutsigbare kriterier for støtte. Tidligere planer for idrett og fysisk aktivitet fra Moss og Rygge kommuner har blitt rullert årlig for prioritering av spillemiddelsøknader.

⁵⁷ [strategisk-plan-for-parorendearbeid-for-kommunalomradet-helse-og-mestring-2022-2026.pdf](#)

⁵⁸ [strategisk-plan-for-kommunalomrade-kultur-oppvekst-og-aktivitet.pdf](#)